

ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ МИСТЕЦТВА ШРИФТУ Й ОРНАМЕНТУ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>В Культура, мистецтво та гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>В4 Образотворче мистецтво та реставрація</i>
Освітня програма	<i>Образотворче мистецтво</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>4 кредити ЕКТС/ 120 год.</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен</i>
Розклад занять	<i>http://roz.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: Заслужений діяч мистецтв України, старший викладач Олег Васильович Петренко-Заневський, o.zanevsky@kpi.ua Практичні: Заслужений діяч мистецтв України, старший викладач Олег Васильович Петренко-Заневський, o.zanevsky@kpi.ua</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Безоглядним рафінованим чином закони гармонії являють свій чин у шрифтовій композиції. Саме шрифту притаманні прозорі властивості єднання частин, зведення їх у виразний порядок. Що власне, і розкриває основний зміст слова «композиція». Поза всяким сумнівом, сьогодні шрифт сягнув далеко за межі свого суто комунікативного та інформативного призначення і набув властивостей глибокого і важливого мистецтва. Без виразного характерного шрифту годі уявити розвій видавничої справи, показний рекламний витвір, зрештою хоч яку графічну акциденцію. Водночас шрифт являє собою синтез часів й епох, адже з одного боку він є мистецтвом молодим, й давнім — з іншого. Адже важність знайомства й видима річ, знання Історії розвитку мистецтва шрифту. Курс знайомить студейство із розвитком латиниці від давніх римлян й до сучасності, із розростом українського шрифтарства од черт і різ й до авангардових майстрів початків двадцятого століття.

Пишною складовою в оформленні видань, а ошатних подарункових найпаче, орнамент є. Гарно зазначити, що у деяких гарнітурах шрифтових маємо флерони, дінгбати, а оттим і виндінги. Аж онде доладно си ознайомити із удозвіль розкішною многістю декору світового й чарівною принадою взорів українських.

Тож, ген мерщій, до подорожи в історію!

Мета опанування дисципліни — здатність створити мистецьку композицію шрифтовою снагою та рафінованими формами, вміння можливістю композиції розкрити змістову складову тексту, впевненість орієнтації в історичних процесах розвою шрифтового.

Предметом навчальної дисципліни є історичні зразки краснописного та шрифтового мистецтва Європи й України в загально-європейському змісті, історичні зразки мистецтва орнаменту.

Компетентності: здатність розгледіти літеру як образ із глибоким змістом, а не лишень як графічний еквівалент звуку; вміння довести головну мистецьку ідею до глядача шрифтовою композицією, де шрифт є провідним організатором простору; знання взаємодії плястики шрифтової із історичним контекстом.

Програмні результати навчання:

- загальна обізнаність історії розвитку письма і шрифту;
- здатність до аналізу історичних зразків письма і шрифту;
- ґрунтовна обізнаність стильових характеристик історичних зразків;
- засвоєння клясичної методи побудови літери за Жоффруа Торі;
- знання основної класифікації набірних шрифтів;
- знання базових елементів літери;
- опанування базовими принципами побудови шрифтової гарнітури;
- розуміння пластичних властивостей шрифтової композиції;
- вміння розкрити мистецьку ідею твору через можливості шрифту;
- впевнене користовування шрифтовими гарнітурами у найширшому спектрі форм друкованої та диджитальної продукції.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна викладається в 1-му семестрі 2-го курсу навчання освітньої програми 023 образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Для опанування дисципліни потрібні базові навички фахової освіти та знання з історії світового мистецтва на рівні шкільної програми. Курс не залежить від інших навчальних дисциплін в структурно-логічній схемі освітньої програми.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Мистецтво шрифту. Місце і роля шрифту в сьогоденні.

Тема 1.1. Переднє слово. Фахова термінологія.

Тема 1.2. Фактор функціональності шрифту у синтезі з творчим процесом.

Тема 1.3. Типи письма.

Тема 1.4. Класифікація груп шрифтових.

Розділ 2. Розвій українського письма в історичному змісті

Тема 2.1. Гіпотези походження кирилиці.

Тема 2.2. Устав, напівустав. В'язь.

Тема 2.3. Естетична винятковість українського скоропису.

Тема 2.4. Акциденті шрифти перших трьох декад ХХ-ого ст.

Тема 2.5. Динаміка поступу шрифтарства у сьогоденні.

Розділ 3. Етапи історичного розвитку латиниці.

- Тема 3.1. Давнє грецьке письмо. Західна віта.
- Тема 3.2. Давнє римське письмо.
- Тема 3.3. Рукописні шрифти ранньої готичної доби.
- Тема 3.4. Ductus — готичне письмо.
- Тема 3.5. Клясична антиква доби Відродження.

Розділ 4. Клясична метода побудови антикви за Жоффруа Торі.

- Тема 4.1. Трактат Жоффруа Торі «Квітучий Лук».
- Тема 4.2. Аналіза побудови латиничних літер.
- Тема 4.3. Специфіка побудови окремих літер кирилиці.

Розділ 5. Орнаментова розмаїтість. Роля орнаменту в оформленні книжки.

- Тема 5.1. Шрифти-дінгбати.
- Тема 5.2. Шарль Огюст Альберт Расіне.
- Тема 5.3. Українські взори.
- Тема 5.4. Обухівський рушник.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література:

1. Віра Панашенко, «Палеографія українського скоропису другої половини XVII ст.», Київ: Наукова думка, 1974, 112 с.
2. Frantisek Muzika, "Die schone schrift", Praha: KNIHTISK, 1965, два томи: 703 та 670 с.
3. Михайло Різник, «Письмо і шрифт», Київ: Вища школа, 1978, 150 с.
4. Васил Йончев, «Шрифтьт през вековете», Софія: Български художник, 1975, 412 с.
5. Albert Kapr "Schriftkunst", Dresden: Veb Verlag der Kunst, 1971, 288 p.
6. Hildegard Korgner "Schrift und Schreiben", Leipzig: VEB Fachbuchverlag, 1982, 262 p.
7. Платон Білецький, Альбом "Георгій Нарбут", Київ: Мистецтво, 1983, 120 с.
8. Anna Mason, "William Morris", London: Thames and Hudson, 2021, 432 p.

Додаткова література

1. Sarah Hyndman, "Why Fonts Matter", Richmond, CA: Gingko Press, 2016, 144 p.
2. Ellen Lupton, "Type on Screen: A Critical Guide for Designers, Writers, Developers, and Students", San Francisco: Chronicle Books, 2014, 208 p.
3. Stephen Coles, "The Geometry of Type: The Anatomy of 100 Essential Typefaces", London: Thames & Hudson, 2016, 256 p.
4. Ilene Strizver, "Type Rules!: The Designer's Guide to Professional Typography", Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc, 2013, 278 p.
5. Bruce Willen and Nolen Strals, "Lettering & Type: Creating Letters and Designing Typefaces", Princeton, NJ: Princeton Architectural Press, 2009, 142 p.
6. Paul McNeil, "The Visual History of Type", London: Laurence King Publishing, 2017, 672 p.
7. Owen Jones, "The Grammar of Ornament", Princeton, NJ: Princeton University Press, 2016, 496 p.
8. James Trilling, "Ornament: A Modern Perspective", Seattle: University of Washington Press, 2003, 265 p.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

ЛЕКЦІЯ 1. Тема: Переднє слово. Місце і роля шрифту в сьогоденні.

Перелік основних питань:

1. Синтез функціональності шрифту і його естетичної приваби.
2. Шрифт — потужний двигун дизайну графічного.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 2. Тема: Елементи літери.

Перелік основних питань:

1. Риси літери, гліф.
2. Графема літери.
3. Ініціялові і рядкові літери, верхня і базова лінія шрифту, апроше.
4. Поняття ґарнітури шрифтової.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 3. Тема: Літера, як твір мистецтва.

Перелік основних питань:

1. Вплив варіацій елементів літери на образний характер шрифту.
2. Феномен оптичних ілюзій. Форма та утворення нею контраформи. Оруда плястичним баянсом.
3. Коректа візуальна апрошів у слові — кьорнінг, коректа апрошів у тексті — тракінг.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 4. Тема: Типи письма.

Перелік основних питань:

1. Типи письма: піктографічне, ідеографічне, складове, звукове.
2. Консантно-звукова та вокалізовано-звукова системи письма.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 5. Тема: Класифікація груп шрифтових.

Перелік основних питань:

1. Групи наборових шрифтів.
2. Шрифтів антикви & гротескові, їхня юніверсальність.
3. Акцидентні шрифти.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 6. Тема: Акциденція шрифтова.

Перелік основних питань:

1. Заголовкові шрифти акцидентні.
2. Декоровані.
3. Рукописні.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 7. Тема: Гіпотетична дохристиянська писемність.

Перелік основних питань:

1. Черти і різи. «Кійівський лист».
2. Ґлаголиця кругла і кута́ста. Кирилиця. Гіпотези походження.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 8. Тема: Давнє слов'янське письмо.

Перелік основних питань:

1. Устав, напівустав, побіжний напівустав.
2. В'язь.
3. Остромирове Євангелія,
4. Пересопницьке євангеліє.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 9. Тема: Український скоропис.

Перелік основних питань:

1. Генеральна військова канцелярія.
2. Естетична винятковість українського скоропису.
3. Воля накреслень, збагачення особовими почерками.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 10. Тема: Розвій українського письма. Шрифтарство сучасної України.

Перелік основних питань:

1. Многість шрифтової акциденції, варіації графем.
2. Творчий розвій у шрифтарстві України перших трьох декад ХХ-ого ст. Театральна афіша та кіноплакат. Василь Єрмілов, Василь Дядинюк, Адольф Страхов, Микола Бутович, Гео Шкурупій та інші.
3. Шрифтова спадщина творчості Георгія Нарбута.
4. Вектор та динаміка поступу шрифтарства сучасної України. Андрій Шевченко, Дмитро Растворцев та інші.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 11. Тема: Етапи історичного розвитку латиниці.

Перелік основних питань:

1. Давнє грецьке письмо. Його західна віта.
2. Маюскільне письмо. Лапідарне, рустичне, унціял, напівунціял.
3. Мінускільне письмо. Каролінський мінускул, меровінський мінускул.
4. Ductus — готичне письмо. Характерні особливості шрифтів Текстура, Ротунда, Фрактура, Бастарда.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 12. Тема: Антиква доби Відродження.

Перелік основних питань:

1. Клясична антиква доби Відродження, як взірець вишуканої конструкції.
2. Трактати Іенсона, Фелічіано, да Моіле Паччолі, Дюрера.
3. Неминуща юніверсальна принада антикви.
4. Нейтральність і вишуканість. Антиква-стрічка, Антиква-гротеск. Баскервіль, Бодоні, Каслон.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 13. Тема: Трактат Жоффруа Торі «Квітучий Лук».

Перелік основних питань:

1. Пропорції людської постаті.
2. Принципи гармонійної побудови літери.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих

достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 14. Тема: Клясична метода побудови антикви за Жоффруа Торі.

Перелік основних питань:

1. Аналіза побудови латиничних літер.
2. Побудова серифів.
3. Специфіка версій побудови окремих літер кирилиці.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 15. Тема: Гельветика — неодцвітна шрифтова принада епохи.

Перелік основних питань:

1. Типографський дизайн кінця 1950-х у Швейцарії.
2. Макс Мідінгер і його гротескний шрифт Neue Haas Grotesk (1957).
3. Артур Рітцель — конструкція Neue Haas Grotesk у широку сім'ю.
4. 1960 рік Гаасова словолитня — провадження назви Helvetica. Впевнений і гордий поступ Світом (ЗМ, AT&T, Jeep, Lufthansa, American Airlines, Microsoft, BMW, уряд США, NASA, метрополітен Нью-Йорку та інші).
5. Гарнітури, що надихнула Helvetica: Pragmatica, Arial, Gill Sans, Frutiger, Avenir, Univers, Akzidenz-Grotesk, інші.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 16. Тема: Елементи орнаментів в шрифтовій гарнітурі. Орнаментова розмаїтість.

Перелік основних питань:

1. Шрифти-дінгбати, флерони.
2. Величний спадок Шарль Огюста Альберта Расіне. "L'Ornement polychrome».

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 17. Тема: Український орнамент.

Перелік основних питань:

1. Давні українські взори. Орнаменти української вибійки.
2. Геометрія кодова. Інфлюєнсія квіткового декору.
3. Проста вишуканість обухівського рушника.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

ЛЕКЦІЯ 18. Тема: Роля орнаменту в оформленні книжки.

Перелік основних питань:

1. Форзац, палятурка, футляр — щедра арена реалізації орнаментової.
2. Орнамент в ілюстрації сюжетовій — деталі інтер'єру, елементи одягу.
3. Історична достовірність.

Завдання на самостійну роботу: засвоїти надану інформацію, дослідити та проаналізувати з відкритих достовірних джерел.

Дидактичні засоби:

Лекція у джи-клясі за темою (classroom google).

Практичні заняття

Практичні заняття мають на меті спомогати засвоєнню матеріялу, що викладено, й міцному розумінні змісту

дисципліни; розвинути навички глибокої пластичної аналізи різних шрифтових накреслень, як окремих літер, так і ґарнітур шрифтових вцілому; сформувати у студентів вміння організувати площину, а отримати простір; впевнено крокувати шляхом творчим від задуму ідейного до втілення наочного. Темі практичних занять надано в додатку А до силабусу.

№ з/п	Назва теми практичного заняття (посилання на інформаційні джерела)
1	Тема 1. Вправа № 01. Копія історичного зразку декорованого ініціалу манускриптів доби середньовіччя. Модульна контрольна робота (частина 1) https://classroom.google.com/c/NTQ1NjY2NzUzNTI3/a/NTQ5MDI5NjA4MTI4/details
2	Тема 2. Вправа № 02. Копія історичного зразку українського скоропису. Модульна контрольна робота (частина 2) https://classroom.google.com/c/NTQ1NjY2NzUzNTI3/a/NTUyNDMzMzI4OTE3/details
3	Тема 3. Вправа № 03. Побудова оригінального модулевого орнаменту. Модульна контрольна робота (частина 3) https://classroom.google.com/c/NTQ1NjY2OTk1MDEx/a/NjI1NDQ0MDAzOTY5/details
4	Екзамен. Фінальне семестрове оцінювальне завдання. Шрифтова композиція “крилатий вислів латина та його українська версія” До визначеного часу здавання іспиту студенти мають фінальне оцінювальне завдання за темою, яку завдано. Презентація робіт звершується у джи-клясі (classroom google). Кінцева оцінка виставляється після експозиції роботи у джи-клясі і тотожно зазначається у заліково-екзаменаційній відомості. Студенти, що не набрали 60 балів, а також, ті хто бажає підвищення своєї оцінки, мають можливість експонувати удосконалену варіацію своєї роботи до завершення визначеного часу. Таку можливість мають також студенти, що недопущені до іспиту. https://classroom.google.com/c/MzlwNDQ1NDU0OTQw/a/NDIxMzQ1ODI2NTUx/details

6. Самостійна робота студента

№з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин СРС
1	Підготовка до лекційних занять	8
2	Підготовка до практичних занять	10
3	Підготовка до екзамену	20

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Під час опанування навчальним матеріалом навчальної дисципліни «Основи композиції», на практичних заняттях студенти експонують виконані поточні вправи. Протягом семестру проводяться загальні та персональні публічні консультації он-лайн та письмово. Модульна контрольна робота (МКР) складається з трьох частин відповідно до тематичних розділів дисципліни.

Кожну частину МКР студенти виконують самостійно та експонують у відповідних завданнях джи-кляси.

Завдання та матеріали для проведення поточних завдань та до модульної контрольної роботи надаються у завданнях джи-кляси та у додатках до силабусу.

Відвідуваність і виконання завдань

Студенти, що прагнуть опанувати програму курсу й відповідно отримати найвищі оцінювальні бали за навчання, мають не звозити пропусків лекційних і практичних занять без поважних причин на то. Практичні заняття, що перепущено, студент опрацьовує самостійно й експонує у відповідному розділі джи-кляси. Кінцевий термін експозиції роботи — передостання дата проведення практичних занять.

Політика університету:

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: експонування роботи до теми, що завдано, у певному розділі джи-кляси, провадиться один раз на два тижні.

Календарний контроль: модульна контрольна робота (МКР), як контроль опанування матеріалом з трьох розділів дисципліни, провадиться тричі на семестр.

Семестровий контроль: екзамен.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- поточний контроль;
- МКР з трьох частин.

Робота студента:

- загальний атетюд до поточних задач та етапових шкіців визначає $\approx 25\%$ його рейтингу з дисципліни;
- поточний контроль та МКР визначають $\approx 75\%$ його рейтингу з дисципліни.

Студент отримує найвищий рейтинг, якщо він:

- виявляє прагнення до навчання, демонструє творчий потеціал;
- виявляє ентузіазм на практичних заняттях, ретельно й вдало виконує вправи за певною темою;
- своєчасно готується до МКР і дбайливо виконує їх після завершення кожного з трьох розділів дисципліни (завдання до МКР надано в *додатку Б* до силабусу). Студенту надається одноразова можливість виконати МКР.

Пропущені заняття, помилки, огріхи та хиби у практичних вправах зумовлюють погіршення рейтингу студента. Практичні заняття студент провадить виключно персонально.

Викладач оцінює роботу студента на кожному практичному занятті. Рейтинг студента відображається в особистому кабінеті електронного кампусу.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

- 1) Виконання трьох практичних завдань (максимальна кількість балів на одному практичному занятті складає (100):

відмінна робота (яскравий особовий задум, вичерпне розкриття змісту, міцна композиційна побудова)	95-100
достатньо вдале виконання, задум наближений до виразного, або ж несуттєві огріхи	75-94
задовільне виконання, посередній задум, наявність хиб та огріхів	60-74

2)

2) Виконання МКР з трьох частин: ваговий бал за кожну частину МКР – 100. Максимальний бал за всі частини МКР складає 100 балів і є середнім трьох частин.

Протягом семестру проводиться три частини модульної контрольної роботи, кожна з яких розрахована на самостійне виконання та вчасне експонування.

МКР загалом складається з 23 аркушів формальної композиції. Максимальна кількість балів за вправне виконання одного аркушу складає середній бал від загального максимуму 100, невдале виконання — 60 балів.

1-а частина МКР складається з одного аркушу;

2-а частина МКР складається з одного аркушу;

3-я частина МКР складається з одного аркушу.

Календарний контроль:

Календарний контроль проводиться двічі на семестр. Метою проведення календарного контролю є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

Умови отримання позитивного календарного контролю	Перший календарний контроль (тиждень 8)	Другий календарний контроль (тиждень 14)
Поточний рейтинг	≥ 60 балів	≥ 60 балів

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг не менше 40 балів.

Семестровий контроль:

Студенти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, експонують фінальне семестрове оцінювальне завдання. Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, значною мірою впливає на підсумкову оцінку. Якщо сума балів менша за 60, студент мусить виправити зазначені огріхи та експонувати скориговану роботу. Здобувач, який у семестрі отримав більше 60 балів, але бажає підвищити свій результат, має змогу для коректи фінального семестрового оцінювального завдання.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100–95	Відмінно
94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше, ніж 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Перелік питань до МКР надано в *додатку Б* до силабусу.

За наявності у студента документів, які підтверджують його участь у олімпіадах (міських, міжміських, всеукраїнських тощо) за темою семінарського заняття або розділу освітнього компоненту ці теми можуть зараховуватись за відповідною тематикою та відповідними балами PCO.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено заслуженим діячем мистецтв України, старшим викладачем Олегом Петренком-Заневським

Ухвалено кафедрою графіки (протокол № 14 від 1.05.2025)

Погоджено Методичною комісією Науково-навчального Видавничо-поліграфічного інституту (протокол №12 від 30.06.2025).

Теми практичних занять

Практичне заняття 1. Копія історичного зразку декорованого ініціалу манускриптів доби середньовіччя. Техніка виконання оригінальна, колір; аркуш ≈ А5.

- Добір та аналіза історичних зразків декорованих манускриптів доби середньовіччя.
- Тотожне відтворення добраного та узгодженого історичного зразку декорованого ініціалу.

Практичне заняття 2. Копія історичного зразку українського скоропису. Техніка виконання оригінальна, колір; аркуш ≈ А4.

- Добір та аналіза історичних зразків документів XV-XVII.
- Тотожне відтворення добраного та узгодженого історичного зразку скоропису.

Практичне заняття 3. Побудова оригінального модулевого орнаменту. Техніка виконання диджитальна 300 dpi (adobe ps, ai etc), колір, смуга з 7-и модулів 10X20 см.

- Розробка модулю орнаментового. Задача: побудова домінуючого елементу, побудова поміжних частин. Мета: синтез автентичности та сучасности.
- Побудова орнаментальної смуги із семи модулів. Пильність мірного єднання модулів.

Практичне заняття 4. Наробок шкідців до фінального семестрового оцінювального завдання.

Практичне заняття 5. Фінальне семестрове оцінювальне завдання. Шрифтова композиція “Крилатий вислів. Латина та українська версія”.

- добір самостійний та узгоджений з керівником
- шрифт — антиква, побудова. класична метода за Жоффруа Торі.
- формат: 60 X 90 cm (після обрізу)
- формальне метафоричне рішення композиції
- колір, шрифтові блоки, прості форми.
- техніка виконання: диджитальна, 300 dpi.
- мета #1 — всіма засобами композиції розкрити зміст вислову, створити образ типографічний. латина та українська версія рівноважні учасники композиції.
- мета #2 — оптичний баланс апрошу, гармонійний баланс форми літери й контраформи тла обопільного, розуміти слово й рядок шрифтовим взором цільним.

Додаток Б

Перелік тем для підготовки до модульної контрольної роботи

МКР з Розділу 1. Копія історичного зразку декорованого ініціалу манускриптів доби середньовіччя.

Тестове завдання формуються з одного аркушу:

- 1) Пильність тотожньої плястики ініціалу;
- 2) Пильність тотожньої плястики декору;
- 3) Цілісність загальна.

МКР з Розділу 2. Копія історичного зразку українського скоропису.

Тестові завдання формуються з одного аркушу:

- 1) Пильність тотожньої плястики письма;
- 2) Пильність натиску пера.

МКР з Розділу 3. Побудова оригінального модулевого орнаменту.

Тестові завдання формуються з одного аркушу:

- 1) Аналіза та добір історичних зразків;
- 2) Оригінальний модуль орнаментовий;
- 3) Мірність суцільної смуги.